

Tirgus apskats

2010. gada 23. – 29. augusts

Pagājušā nedēļā tirgos valdīja neskaidrība, jo vājie ASV mājokļu tirgus dati satrauca tirgus dalībniekus, bet nedēļas dati par jauno bezdarbnieku skaitu pēc iepriekšējo nedēļu neiepriecinošajiem rādītājiem izrādījās labāki par prognozētajiem. ASV centrālās bankas priekšsēdētāja piektdienas runa bija veicinoša akciju tirgiem, jo priekšsēdētājs prognozēja pieaugumu 2011. gadā un paziņoja, ka ASV centrālā banka ir gatava veikt papildu ekonomikas stimulēšanas pasākumus. Japānas jenas vērtība pret dolāru pieauga, sasniedzot 15 gadu augstāko līmeni, jo mazinājusies vēlme uzņemties risku un pastāv bažas par Japānas ekonomikas pieaugumu, un valdība sākusi apsvērt metodes, kā iekaupties valūtas tirgū.

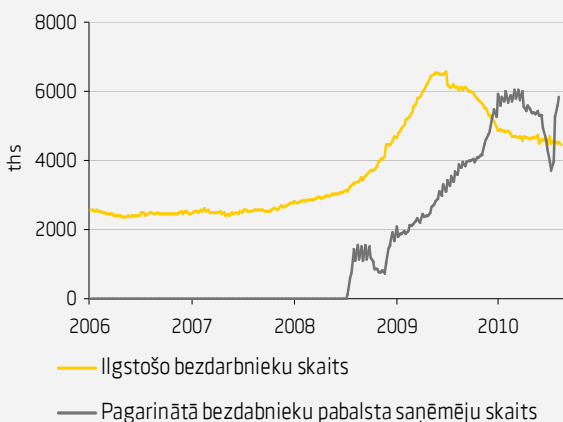
ASV mājokļu tirgus rādītāji izraisījuši lielu vilšanos, un akciju indeksi visā pasaulē tādēļ samazinājās jau pat pirms datu oficiālās paziņošanas. Faktiskie dati atbilda vāmajām prognozēm – esošo mājokļu pārdošanas apjomi jūlijā kritās par 27% salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi. Nākamajā dienā paziņotie jauno mājokļu pārdošanas dati tāpat nebija iepriecinoši – šis rādītājs kritās par 12% salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi. Vājiem esošo mājokļu pārdošanas datiem daļējs izskaidrojums varētu būt tas, ka jūnija beigas bija termiņš to darījumu, kas tika uzsākti laikā, kad vēl bija pieejama nodokļu atvieglojumu programma, pabeigšanai. Esošo mājokļu pārdošanas darījumus uzskaita tad, kad tiek izpildīts līgums, bet jauno mājokļu pārdošanas apjomus reģistrē brīdī, kad parakstīts līgums.

Arī ilglietojuma preču pasūtījumu apjoms krities vairāk kā prognozēts, liecinot par samazinātiem kapitālieguldījumiem. Ilglietojamo preču pasūtījumu apjomi pieaugaši par 0,3%, bet izslēdzot svarstīgo transportēšanas tehnikas elementu, šis rādītājs krities par 3,8%. Uzņēmējdarbības ieguldījumu nākotnes rādītājs – pasūtījumi mašīnu un iekārtu iegādei (neskaitot militāro sektoru un lidaparātus) samazinājušies par 8%.

Vājie dati tomēr nav palielinājuši akciju pārdošanas apjomus, jo ieguldītāji sāka apšaubīt krituma pamatotību tādēļ, ka akciju vērtējumi ir kļuvuši lētāki. Ceturtdien paziņotie dati par jauno bezdarbnieku pabalstu pieteikumu skaitu veicināja tirgus dalībnieku optimismu. Pagājušajā nedēļā bezdarbnieku pabalsta pieteikumu skaits samazinājies no 504000 (precizētie dati) līdz 473000, un šis samazinājums ir pārsniedzis prognozēto. Visticamāk, ka, kā jau mēs iepriekš skaidrojām, iepriekš šo iknedēļas rādītāju palielināja tautas skaitīšanas nolūkiem nolīgto pagaidu darbinieku iesniegto bezdarbnieku pabalsta pieteikumu skaits. Lai nu kā, bezdarbnieku skaits joprojām ir ļoti liels. Kaut arī ilgstošo bezdarbnieku skaits samazinājies par 62000 līdz 4,46 miljoniem, cilvēku, kas saņem bezdarbnieku pabalstu, skaits pieaudzis par 268000, sasniedzot 5,8 miljonus (1. attēls).

Kaut arī dati liecina par ASV ekonomikas pieauguma tempa palēnināšanos gada otrajā pusē, ASV ekonomikas pieaugums bijis lēnāks par prognozēto

1. attēls. Palielinājies cilvēku skaits, kas saņem pagarināto bezdarbnieku pabalstu, bet samazinājies ilgstošo bezdarbnieku skaits

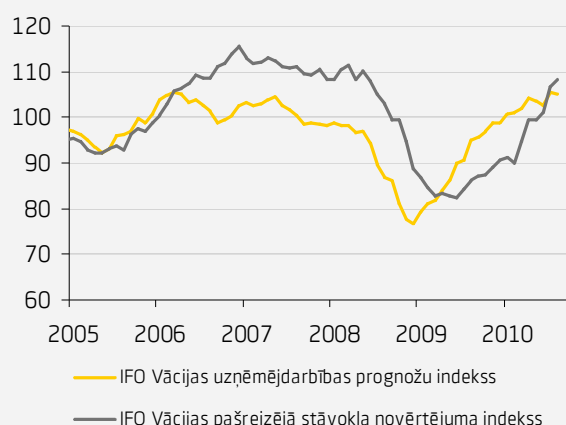
jau gada otrajā ceturksnī. Otrajā ceturksnī ekonomikas pieaugums gadā bijis 1,6%, kaut arī prognoze bija lielāka (2,4%). Taču šis rādītājs ir pārsniedzis pirms datu publicēšanas izteiktās analītiķu prognozes (1,4%). Ekonomikas pieauguma rādītājs ir korigēts uz leju dēļ lēnāka krājumu pieauguma un lielāka tirdzniecības deficīta salīdzinājumā ar iepriekšējām prognozēm. Patērētāju tēriņi otrajā ceturksnī palielinājušies par 2% gadā. Šis rādītājs palielinājies no sākotnēji lēstajiem 1,6% saistībā ar precizētajiem elektrības un gāzes patēriņa datiem.

Pagājušajā nedēļā viens no galvenajiem notikumiem bija ASV centrālās bankas gada konference piektdien. Savā runā ASV centrālās bankas priekšsēdētājs Bens Bernanke paziņoja, ka joprojām saglabājas priekšnoteikumi tam, lai ekonomikas pieaugums otrajā ceturksnī atgūtos, taču, tā kā prognozes ir pavājinājušās, ASV centrālā banka nevar atļaut savai bilancei samazināties, jo tas neatbilstu tās mērķim nodrošināt monetāro stimulēšanu, kas vajadzīga, lai veicinātu ekonomikas atveseļošanos. Saskaņā ar B. Bernanke izteikumiem Federālā Atvērtā tirgus komiteja ir gatava īstenot papildu monetārās stimulēšanas pasākumus, ja prognozes ievērojami pasliktināsies. Bezdarba līmeņa pieaugums un mazāka inflācija tiek uzskatīta par galvenajiem negatīvajiem faktoriem. B. Bernanke uzskata, ka galvenie turpmākie pasākumi ir ilgtermiņa vērtspapīru iepirkšanas apjoma palielināšana, komitejas paziņojumu sniegšanas kārtības izmaiņas un par rezervju pārsniegumu maksāto procentu apmēra samazināšana.

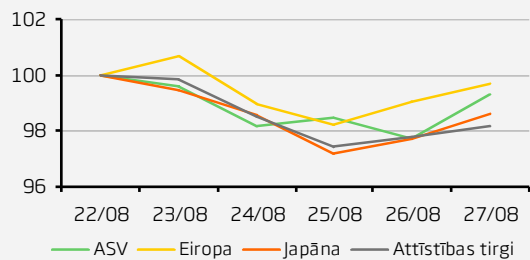
Arī Eiropas ekonomikas dati liecina, ka ekonomikas atveseļošanās turpinās. Kaut arī eirozonas ražošanas PMI indekss nav bijis pārāk iepriecinošs, pakalpojumu PMI indekss un IFO uzņēmējdarbības optimisma indekss ir bijuši pozitīvi. Vācijas IFO indekss augstā pieaudzis līdz augstākajam līmenim trīs gadu laikā. Kaut arī prognožu indekss nedaudz samazinājies, tas ir ļoti labā līmenī (2. attēls). Vācijas IKP pieaugums otrajā ceturksnī bija 2,2%, to veicinājis eksports un investīcijas, arī privātpersonu patēriņš pieaudzis. Nedēļas vidū notikušais Īrijas valsts parāda reitinga samazinājums izraisīja nelielu tirgus pavājināšanos.

Japānas jenas vērtība pret dolāru nedēļas vidū pieauga, sasniedzot 15 gadu augstāko līmeni, jo mazinājusies vēlme uzņemties risku, kā rezultātā notika valūtas uzpirkšana dēļ "carry-trade" (darījums, kurā aizņemas naudu valūtā ar zemāku ienesīgumu, bet aizdod valūtā ar augstāku ienesīgumu) darījumu pabeigšanas, ko veicināja arī Japānas ekonomikas iknedēļas dati. Pagājušā nedēļā Japānas valdības pārstāvji paziņoja, ka nepieciešama intervence, lai veicinātu jenas vājināšanos, jo spēcīgā valūta negatīvi ietekmē eksporta aktivitāti. Pēc šiem paziņojumiem jenas kurss samazinājās.

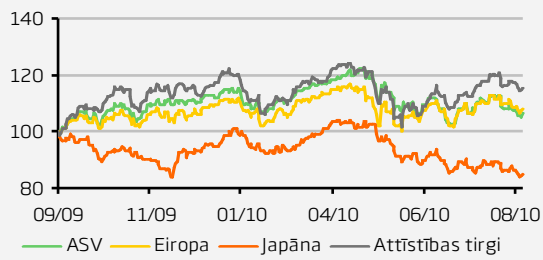
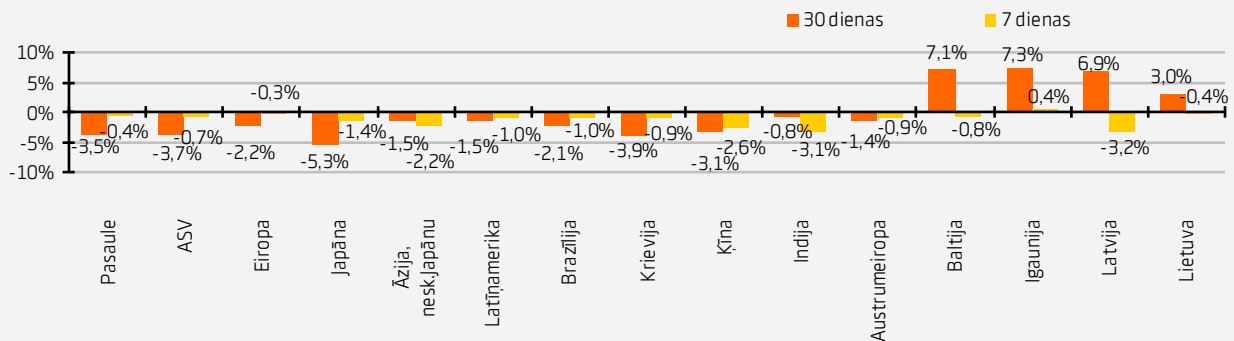
2. attēls. IFO Vācijas uzņēmējdarbības klimata indekss pieaudzis līdz augstākajam līmenim trīs gadu laikā.

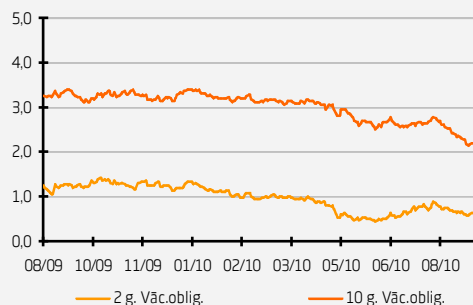
3. attēls. Akciju tirgi pagājušā nedēļā

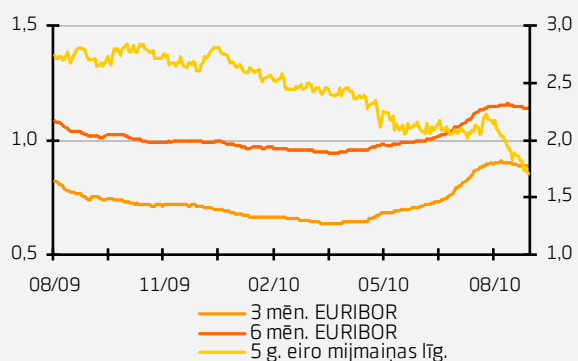
4. attēls. Akciju tirgi pagājušos 12 mēnešos

5. attēls. Akciju tirgu rezultāti¹

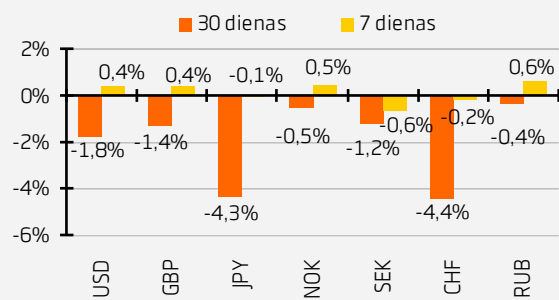
6. attēls. Vācijas valsts obligāciju ienesīgums

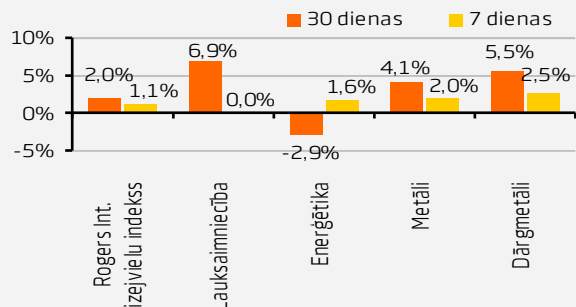
7. attēls. EURIBOR likmes pagājušos 12 mēnešos

8. attēls. EUR kurss pret noteiktām valūtām

9. attēls. Izejvielu indeksu rezultāti

Diagrammu avots: *Bloomberg* (ja nav norādīts cits)

Piezīme: visi ienesīgumi izteikti attiecīgo indeksu valūtās, ja nav norādīts citādi.

Atruna:

Šo apskatu ir sagatavojuši Baltijas investīciju centra analītiķi no Swedbank AS Igaunijā, AS Swedbank Latvijā un AB Bankas Swedbank Lietuvā (turpmāk tekstā minētās bankas un to daļas vai filiāles kopā saukti „Swedbank Baltijas grupa”). Apskatā izteikti viedokļi var atšķirties no citu Swedbank Baltijas grupas darbinieku izteiktajiem viedokļiem. Šis apskats balstīts uz publiski pieejamu informāciju, kas tiek uzskatīta par uzticamu un atspoguļo analītiķu personīgo un profesionālo viedokli par šādu informāciju. Apskats atspoguļo analītiķu izpratni par attiecīgo informāciju apskata sagatavošanas brīdī, un apstākļu mainīšanās dēļ šī izpratne var mainīties. Šis apskats ir sagatavots, izmantojot analītiķu labākās prasmes, un pēc visas viņu rīcībā esošās informācijas šis apskats ir pareizs un precīzs, taču neviena Swedbank Baltijas grupas sabiedrība, nedz arī to vadītāji vai darbinieki nav atbildīgi, ja apskatā minētie apstākļi izrādījušies nepareizi vai neprecīzi. Šis apskats ir tikai informatīvs. Šo apskatu nekādā veidā nevar uzskatīt par solījumu vai garantiju no Swedbank Baltijas grupas, tās sabiedrību vadītāju vai darbinieku puses, ka apskatā aprakstītie apstākļi patiešām piepildīsies vai ka prognozes izrādīsies patiesas. Šo apskatu nevar interpretēt kā ieteikumu ieguldīt vērtspapīros, noslēgt finanšu darījumus vai rīkoties kādā citā veidā. Swedbank Baltijas grupa, tās sabiedrību vadītāji un darbinieki nav atbildīgi par jebkādiem zaudējumiem, kas apskata lietotājam var rasties, uzticoties tajā sniegtajai informācijai.

JĀ ESAT IZLĒMUŠI RĪKOTIES, PAMATOJOTIES UZ ŠO APSKATU, JŪSU PIENĀKUMS IR PĀRBAUDĪT UN IZVĒRTĒT ATTIECĪGĀS DARBĪBAS EKONOMISKO PAMATOTĪBU UN IESPĒJAMOS SAISTĪTOS RISKUS.

¹ Grafikā attēloti attiecīgā reģiona MSCI indeksa rezultāti, kas izteikti ASV dolāros, izņemot Austrumeiropas akcijas (DJ Stoxx EU Enlarged) un Baltijas valstu akcijas (OMX indeksi)